

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MARCISZÓW NA LATA 2011 -2015

I. Podstawy prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (DZ.U. Nr 180, poz. 1493 ze zmianami)
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi(DZ.U. Nr 70 z 2007 roku, poz. 473 ze zmianami)
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (DZ.U. Nr 175 z 2009 roku, poz. 1362 ze zmianami)

II. INFORMACJE OGÓLNE

Rodzina jest podstawową i niezastąpioną grupą, jedynym i niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Najczęściej występujące formy przemocy to: przemoc psychiczna, ekonomiczna, fizyczna.

Na terenie Gminy Marciszów przemoc w rodzinie najczęściej występuje w rodzinach najuboższych, jest powiązana z alkoholizmem, niskimi dochodami finansowymi na członka rodziny, niskim wykształceniem, małą świadomością społeczną. Przypadki znęcania najczęściej odbywają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Praktycznie ofiary przemocy boją się, a niejednokrotnie wstydzą się o tym mówić i rozgłaszać. Trudno jest im w tych sprawach zeznawać w sądzie i dlatego wola, aby przemoc ta trwała. Tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie, poprzez zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa, dostarczając wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemami. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy. Zjawisko przemocy na terenie Gminy Marciszów wymaga opracowania dokładnej diagnozy tego problemu. Konieczne byłoby również zbudowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

III. WSTĘPNE ZAŁOŻENIA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- 1) Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy.
- 2) Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy.
- 3) Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
- 4) Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
- 5) Zatrzymanie przemocy jako priorytet w działaniu, bez tego pomoc nie jest skuteczna.
- 6) Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

2. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej i ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

3. Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- 1) Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) Prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

4. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.

Lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie - zespół instytucji w środowisku lokalnym działających na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy, wraz z ich potencjałem kadrowym, kompetencyjnym, wiedzą i umiejętnościami, instrumentami pomocy i wsparcia, procedurami postępowania, zasobami rzeczowymi i finansowymi, wzajemnie ze sobą współpracujących w sposób skoordynowany.

5. Elementy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- 1) zasoby instytucjonalne - instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie wraz z potencjałem organizacyjnym;
- 2) zasoby ludzkie - specjaliści z różnych dziedzin;
- 3) instrumenty pomocowe i sieć wsparcia;
- 4) zespół interdyscyplinarny o znaczeniu strategicznym i zadaniowym;
- 5) diagnoza zjawiska przemocy w środowisku lokalnym - skala problemu,
- 6) niniejszy Program

6. Cele tworzenia rozwijania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- 1) ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) podniesienie skuteczności interwencji wobec problemu przemocy;
- 3) rozwój oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc;
- 4) integracja działań instytucji wobec problemu przemocy w rodzinie;
- 5) rozwój wiedzy, kompetencji, umiejętności reagowania wobec problemu przemocy;
- 6) podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie.

IV. ZASOBY GMINY MARCISZÓW W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Zasoby Gminy:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla gminy Marciszów;
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Marciszowie;
- 3) Komisariat Policji w Marciszowie;
- 4) Zespół Szkół w Marciszowie;
- 5) Przychodnia Rodzinna Sp. z o. o w Marciszowie;
- 6) organizacje pozarządowe i instytucje kościelne;
- 7) sołtysi i rady sołeckie.

2. Mocne strony Gminy:

- 1) dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny;
- 2) znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami;
- 3) dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi i radami sołeckimi;
- 4) poparcie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez samorząd gminny

3. Słabe strony Gminy:

- 1) niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy;
- 2) brak wypracowanych systemów wspomaganie działań profilaktycznych;

4. Zagrożenia:

- 1) słaba kondycja ekonomiczna rodzin;
- 2) negatywne wzorce zachowań społecznych;
- 3) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin;
- 4) problemy alkoholowe członków rodzin.

V. OGÓLNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Cel główny programu

Ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie i skutków jej stosowania

Cele szczegółowe zadania

1. Zmiana postaw mieszkańców wobec przemocy w rodzinie.
2. Wzrost liczby przeszkolonych osób przygotowanych do pomagania rodzinie z problemem przemocy.
3. Zwiększenie dostępności pomocy oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych.
4. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.
5. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem.
6. Wspieranie ofiar przemocy w sytuacjach kryzysowych.

Strategie i metody osiągnięcia celów.

1. Ochrona ofiar przemocy poprzez wsparcie prawne i psychologiczne.
2. Budowanie skutecznych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.
3. Systematyczna edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie.

VI. PODSTAWOWE ZADANIA GMINY DO REALIZACJI W LATACH 2011-2015

1. *Utworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:*

- systematyczna edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie (ulotki, broszury itp.)
- systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy różnych grup zawodowych stykających się z problemem przemocy w rodzinie,
- wymiana doświadczeń pomiędzy środowiskami lokalnymi i placówkami, uczestnictwo w naradach, szkoleniach, konferencjach.

2. *Stworzenie warunków do udzielania profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie*

- integrowanie i koordynacja działań Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników socjalnych w zakresie rozpoznawania przemocy oraz właściwego stosowania strategii zaradczych i pomocowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach,
- opracowanie procedur postępowania interwencyjnego wobec przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy z udziałem policji, kuratorów sądowych.

3. *Monitorowanie występowania przemocy w rodzinie, jej rozmiarów, skutków społecznych*

- zbieranie i analiza informacji dotyczących zjawisk sprzyjających występowaniu przemocy,
- współpraca instytucji i organizacji podejmujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

4. *Stała edukacja środowiska lokalnego i zmiana postaw mieszkańców wobec przemocy w rodzinie*

- podnoszenie świadomości problemu przemocy w rodzinie i edukowanie społeczności lokalnej poprzez jej aktywizację do włączania się w rozwiązywanie problemu zarówno na poziomie diagnozowania problemów i potrzeb w środowisku lokalnym, jak i reagowania w sytuacjach występowania przemocy,
- edukacja dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, radzenia sobie ze stresem i agresją,
- wydawanie ulotek, broszur w celu zwiększania wiedzy społeczeństwa o instytucjach i organizacjach pomagających ofiarom przemocy,

5. Zmniejszanie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie.

- organizowanie i prowadzenie profesjonalnej pomocy doradczej, informacyjnej i socjalnej dla dzieci i rodzin będących ofiarami przemocy,
- informowanie o programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy realizowanych przez najbliższy Ośrodek Interwencji Kryzysowej
- prowadzenie działań interwencyjno- mediacyjnych, w tym ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez sprawcę, poprzez jego odseparowanie i zapewnienie ofiarom przemocy bezpiecznego schronienia
- odbywanie wspólnych wizyt w domach rodzin uwikłanych w przemoc przez pracowników socjalnych i dzielnicowych
- ochrona poszkodowanych poprzez izolowanie ofiar od sprawcy, kierowanie ofiar do schronisk dla ofiar przemocy w rodzinie
- realizacja procedury „Niebieskiej Karty”
- wspieranie ofiar przemocy w przewyciężaniu sytuacji kryzysowej oraz w przerwaniu cyklu przemocy, a także zapobieganie kolejnym atakom przemocy

Przewidywane efekty realizacji projektu

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
3. usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętych przemocą.
4. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałaniu przemocy.
5. Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
6. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.

VII. ADRESACI PROGRAMU

Program jest skierowany do:

- ofiar przemocy i ich rodzin i opiekunów,
- społeczności lokalnej
- instytucji zajmujących się szeroko rozumianą pomocą w rodzinie,
- organizacji pozarządowych

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Instytucje, organizacje, służby i środowiska włączone do realizacji Programu:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Marciszowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla gminy Marciszów
- Posterunek Policji w Marciszowie
- Kuratorzy Sądu Rejonowego
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamiennej Górze
- Zespół Szkół w Marciszowie,
- Przychodnia Rodzinna Sp. z o. o w Marciszowie
- Kościół

IX. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 - 2015 są:

1. Środki własne Gminy Marciszów w tym: .
  - 1) pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
  - 2) dotacje budżetu państwa;
  - 3) środki pozyskane z innych źródeł

X. MONITORING

Realizacja programu poddawana będzie systematycznemu monitoringowi, który umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań oraz ocenę ich skuteczności, a także wprowadzanie bieżących działań korygujących.

HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ

lp	Temat	Zadania	Termin	Odpowiedzialny za realizację
<i>Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie</i>				
1	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez:	<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku • diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, • inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie • opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach • rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, • inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie • monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin oraz, w których dochodzi do przemocy • prowadzenie obowiązującej dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy	2011-2015	Zespół Interdyscyplinarny Wszyscy realizatorzy Programu
2	Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz pracy ze sprawcą przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca z instytucjami prowadzącymi hotele, domy samotnej matki • określenie sposobu rozwiązania problemów związanych z przemocą dotyczących indywidualnych środowisk • kierowanie na grupy wsparcia ofiar oraz sprawców przemocy	2011-2015	Zespół Interdyscyplinarny GOPS Policja GKRPA
3	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenie interwencji kryzysowej • organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy	2011-2015	Zespół Interdyscyplinarny Kierownik GOPS GKRPA

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

4	Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno-edukacyjne, a w szczególności:	<ul style="list-style-type: none"> • rozpowszechnianie broszur, ulotek wśród lokalnej społeczności • dostarczanie informacji społeczeństwu o instytucjach udzielających wsparcia i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie , • zamieszczanie powyższych informacji na stronie internetowej urzędu • spotkania informacyjne z mieszkańcami gminy 	2011-2015	GKRPA GOPS Zespół Interdyscyplinarny
5	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie zajęć informacyjno-edukacyjnych • wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu propagujących sprzyjającym zachowaniom nieagresywnym 	2011-2015	Zespół Szkół Zespół Interdyscyplinarny GKRPA